

Sygn. akt I USK 86/21

## POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością  
w R.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.  
z udziałem zainteresowanego W. D.  
o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym i o ustalenie podstawy  
wymiaru składek,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 22 kwietnia 2021 r.,  
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 9 października 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 9 października 2019 r. oddalił apelację  
pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. od wyroku Sądu  
Okręgowego w C. z 28 czerwca 2017 r., który zmienił decyzję pozwanego i ustalił,  
że zainteresowany W. D. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym  
w okresie od 1 sierpnia do 26 września 2014 r. jako pracownik E. sp. z o.o. w R.  
Sąd Okręgowy rozstrzygnął, iż zainteresowany nigdy nie był pracownikiem tej  
spółki. 1 sierpnia 2014 r. zawarł umowę o pracę na czas określony z X. sp. z o.o. w  
G., na mocy której zatrudniony został na stanowisku brygadzysty i stał się  
przełożonym wszystkich pracowników oddelegowanych do pracy w spółce E. Sąd

Apelacyjny w uzasadnieniu oddalenia apelacji potwierdził, że zainteresowany nigdy nie był pracownikiem spółki E. W odniesieniu do jego zatrudnienia nie ma znaczenia regulacja z art. 23<sup>1</sup> k.p. na tle umów między spółkami i kwestia outsourcingu związanego z wydzieleniem z przedsiębiorstwa działalności w zakresie rozbioru mięsa i przekazania jej do realizacji spółce X. W sytuacji zainteresowanego decyduje samodzielnie regulacja z art. 22 k.p. Zainteresowany związał się umową o pracę z tą spółką i zobowiązał się do wykonywania pracy pod jej kierownictwem i w miejscu wskazanym. Na przeszkodzie takim ustaleniom nie stoi przy tym okoliczność, że zainteresowany nadzorował pracowników nie będących zatrudnionymi w spółce X.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego. Wskazał na odmienne wyroki Sądu Apelacyjnego w (...) w odniesieniu do innych pracowników. Podkreślił, że dla oceny czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacanie składek, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. na rzecz rzeczywistego pracodawcy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 4 pkt 2 lit. a w związku z art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przy uwzględnieniu art. 22 § 1 k.p. odnośnie do outsourcingu pracowniczego. W analogicznym stanie prawnym oraz w tożsamyh stanach faktycznych co do tego samego odwołującego – „E.” spółki z o.o. w R. w Sądzie Apelacyjnym w (...) zapadły odmienne rozstrzygnięcia.

Dodatkowo pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo w granicach zaskarżenia.

W piśmie z 14 kwietnia 2021 r. pozwany „uzupełniając wniosek o przyjęcie skargi” wskazał na odmienne rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego w sprawach E. – wyroki z 7 listopada 2019 r., I UK 239/18, z 3 lutego 2021 r., I USKP 7/21, z 13 kwietnia 2021 r., I USK 6/21.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Należy stwierdzić, że wniosek oparty został tylko na podstawie przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. Nie został oparty na podstawie przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż nie odwołuje się do tego przepisu. Natomiast dodatkowe wskazanie, iż „zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo w granicach zaskarżenia” też nie składa się na podstawę przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., albowiem przesłanką tej podstawy przysądu jest to, że „skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”, co nie jest równoznaczne z twierdzeniem, iż „zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo w granicach zaskarżenia”.

Negatywna ocena zgłoszonej podstawy przysądu wynika z następujących przyczyn.

Podstawa przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. ma charakter uniwersalny, gdyż przedmiotem jej zainteresowania jest tylko sam przepis prawa ze względu na kwalifikowaną potrzebę jego wykładni, czyli wynikającą z poważnych wątpliwości w wykładni lub rozbieżności w orzecznictwie.

Wyroki Sądów powszechnych mogą być sprzeczne, co nie znaczy, że sytuacja taka zawsze uzasadnia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. W trybie tej podstawy przysądu Sąd Najwyższy nie bada prawidłowości rozstrzygnięć sądów powszechnych w innych sprawach.

Odnosi się to również do wyroków innych składów w tym samym Sądzie. Ustrój sądowy nie wyklucza rozbieżnych orzeczeń spowodowanych odmienną wykładnią tego samego przepisu w tym samym lub w takim samym stanie faktycznym. Jednym z zadań Sądu Najwyższego jest zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych (art. 1 pkt 1a ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym). Wskazane przez skarżącego w piśmie z 14 kwietnia 2021 r. wyroki Sądu Najwyższego mogą być na pierwsze spojrzenie różne, co nie oznacza, że orzecznictwo na tle wykładni konkretnego przepisu jest rozbieżne. To wszak stanowi sedno podstawy przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.

Sprawy zakończone prawomocnym wyrokiem sądu powszechnego mają swój indywidualny stan faktyczny, który stanowi punkt odniesienia dla stosowania prawa materialnego. Sąd Najwyższy nie rozpoznaje sprawy jako trzecia (zwykła) instancja, lecz tylko skargę kasacyjną w granicach zarzutów jej podstaw (art. 398<sup>13</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.). Różne są też podstawy przedsądu w zakresie wniosków o przyjęcie skarg kasacyjnych do rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.). Tłumaczy to, że orzeczenia Sądu Najwyższego mogą być „różne” ze względu na podstawy przedsądu i podstawy kasacyjne. Ujmując obrazowo, można wskazać już tylko na pierwsze zdanie uzasadnienia prawnego w sprawie objętej wyrokiem Sądu Najwyższego z 7 listopada 2019 r., I UK 239/18 - *„Rozpatrywana w niniejszym postępowaniu skarga kasacyjna jest uzasadniona w zakresie zarzutu naruszenia art. 217 § 1 i 2 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 381 k.p.c. Nie chodzi przy tym, co trafnie podnosi skarżący, o nieprzeprowadzenie przez Sąd drugiej instancji dowodów z zeznań świadków zawnioskowanych przez skarżącego w toku rozprawy apelacyjnej w dniu 19 września 2017 r., ale o całkowity brak odniesienia się do tego wniosku (nierozpoznanie go) zarówno w sposób formalny, przez jego oddalenie, jak i nawet przez ocenę tego wniosku w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku”*. Dalsza analiza uzasadnienia w tej sprawie uprawnia stwierdzenie, że orzeczenie kasatoryjne wynika z braków w postępowaniu dowodowym a nie z mankamentów na tle wykładni danego przepisu prawa, zwłaszcza materialnego, gdyż to ono decyduje o wyniku sprawy. Także na podstawie kolejnych orzeczeń Sądu Najwyższego, wskazanych w piśmie z 14 kwietnia 2021 r., nie można stwierdzić rozbieżności w orzecznictwie na tle wykładni konkretnego przepisu prawa. Czym innym jest bowiem wykładnia i stosowanie prawa w indywidualnej sprawie.

Oznacza to również, iż samo przytoczenie orzeczeń sądów powszechnych nie zawsze wystarcza do stwierdzenia przesłanek warunkujących podstawę przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., czyli zależnej od kwalifikowanej potrzeby wykładni przepisu prawa. Orzeczenia sądowe nie są źródłem prawa powszechnego (art. 87 ustawy zasadniczej). Prawo stosują sądy powszechne, samodzielnie ustalają stan faktyczny i suwerennie stosują normy materialne. Sąd Najwyższy dokonuje kontroli judykacyjnej tylko w granicach zakreślonych w ustawie. Nie

wydaje dla sądów powszechnych wiążących wytycznych ani zaleceń o charakterze generalnym.

Należy dlatego odróżnić uniwersalny przedmiot zainteresowania podstawy przysądu uzasadniający przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie każda skarga odwołująca się do podstawy przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. podlega przyjęciu do rozpoznania. O tej podstawie przysądu decyduje kwalifikowana potrzeba wykładni przepisu i w tym wyraża się interes ogólny w przyjęciu skargi do rozpoznania. Natomiast rozpoznanie skargi kasacyjnej skupia się na stanie faktycznym w indywidualnej sprawie objętej skargą, a więc nie obejmuje innych spraw i materialnych podstaw ich rozstrzygnięć. Badanie zastosowania prawa w konkretnej sprawie odbywa się dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania i w granicach zarzutów podstaw kasacyjnych (art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Właśnie ta różnica potwierdza odrębność uniwersalnej podstawy przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. i konkretnej (indywidualnej) podstawy przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.

Inaczej ujmując art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest podstawą do oceny czy Sąd powszechny prawidłowo rozstrzygnął spór w sprawie skarżącego, a tym bardziej w innych sprawach. Taka kontrola to domena podstawy przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., do której skarżący się nie odwołuje.

Konsekwentnie, podstawa przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. ma charakter generalny, gdyż przedmiotem jej zainteresowania jest tylko potrzeba wykładni przepisu prawa (a nie ocena jego zastosowania o określonej sprawie), ze względu na poważne wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie Sądów.

Wskazane we wniosku przepisy art. 4 pkt 2 lit. a, art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 22 § 1 k.p. i art. 23<sup>1</sup> k.p. nie są nowe, mają swoje opracowania, orzecznictwo i same w sobie nie wymagają wykładni, tym bardziej kwalifikowanej, gdyż skarżący potrzeby takiej nie wskazuje i nie wykazuje w odniesieniu do każdej z tych regulacji.

Potwierdza to wniosek, albowiem ujmuje te przepisy w koniunkcji, co świadczy, iż zgłoszony problem wynika z zastosowania a nie z wykładni prawa. Jak wskazano ocena zastosowania prawa w ustalonym stanie faktycznym nie należy do podstawy przysądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.

Z tych motywów nie spełnia się podstawa przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., którą skarżący łączy z innymi wyrokami Sądu Apelacyjnego w (...).

Nie występuje bowiem sytuacja, w której konkretnej regulacji prawnej przypisuje się inną treść lub znaczenie (wykładnię) niż wynika z woli prawodawcy, lecz sytuacja stosowania przepisu lub wielu przepisów, do określonego (indywidualnego) stanu faktycznego. Rozstrzygnięcia mogą się różnić, bo sytuacje faktyczne mogą być inne. Przykładowo różnice mogą wynikać z zasadniczego ustalenia, które miał na uwadze Sąd Apelacyjny w tej sprawie, czyli, że zainteresowany nie był wcześniej pracownikiem spółki E. i nie doszło do zmiany pracodawcy z mocy prawa na podstawie art. 23<sup>1</sup> k.p.

Nawet gdyby próbować odejść od wskazanego wyżej reżimu podstawy przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., to trudno uznać, aby skład orzekający nie znał innych orzeczeń, które zapadły w Sądzie Apelacyjnym w (...) z odwołania spółki E. Zasadnicza odmiennność wynika z tego, że zainteresowany nie był uprzednio zatrudniony przez skarżącą spółkę, tylko przez firmę X. To samo miejsce pracy nie oznacza bezwzględnie, że status zatrudnionego jest taki sam jak innych pracowników. Nadal znaczenie ma umowa o pracę zainteresowanego. Zmiana pracodawcy po stronie podmiotowej nie jest dowolna. Nie powinna pomijać reguły z art. 11 k.p. Zmiana pracodawcy z mocy ustawy to sytuacja z reguły wyjątkowa (art. 23<sup>1</sup> k.p.), której nie stwierdzono w odniesieniu do zainteresowanego. Samo wykonywanie pracy w określonym miejscu oraz zależności nie zawsze uzasadnia stwierdzenie, że pracodawcą jest inny podmiot.

O tym, czy zainteresowany W. D. był pracownikiem spółki X. decyduje ustalony stan faktyczny, którego skarżąca nie podważa, a nie samo prawo materialne, którego stosowanie zależy od określonych faktów a nie odwrotnie. Czyli o zatrudnieniu, a w tym wypadku o pracodawcy mogła decydować wola stron umowy o pracę.

W sprawie nie ustalono, że nastąpiła zmiana pracodawcy na podstawie art. 23<sup>1</sup> k.p. i przepis ten nie miał zastosowania, gdyż zainteresowany nie był wcześniej zatrudniony przez E. Problem tzw. „outsourcingu”, a w istocie jego pozorności czy bezpodstawności, nie obejmował zainteresowanego i takie jest sedno sprawy ujęte przez Sąd Apelacyjny, co też może powodować różnice z

sytuacją pracowników E. w odniesieniu do których nie nastąpiła zmiana pracodawcy ze względu na brak podstaw do stosowania art. 23<sup>1</sup> k.p. i łączonego z nim „outsourcingu”.

Wykracza to jednak ponad potrzebę argumentacji, gdyż na etapie przedsądu ocenia się tylko zgłoszoną podstawę przedsądu i z tego powodu wystarczy stwierdzić, że skarżący nie przedstawił zasadnej podstawy przedsądu z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.).